

Informasjon om dispensasjon

Til eier eller rettighetshaver av fredet kulturminne

INFORMASJON OM DISPENSASJON, UTDELTA I FORBINDELSE MED BEFARING/MØTE

Du har nylig søkt om dispensasjon til å foreta et inngrep i ditt vedtaksfredete kulturminne. Formålet med en fredning er å bevare kulturminnet slik det var på fredningstidspunktet og ellers slik fredningsdokumentet angir. Det er derfor bare en begrenset adgang i loven til å gi dispensasjon. Det vil bero på et faglig skjønn i det enkelte tilfellet om dispensasjon kan gis.

I utgangspunktet har **ingen krav på å få dispensasjon fra fredningen!** Kulturminnemyndigheten har heller ingen plikt til å gi dispensasjon.

Dispensasjonsbestemmelsen i kulturminneloven for kulturminner fredet ved enkeltvedtak lyder slik:

”Departementet kan i særlige tilfelle gjøre unntak fra vedtak om fredning og fredningsbestemmelser for tiltak som ikke medfører vesentlige inngrep i det fredete kulturminnet”.

Det er viktig å være klar over at:

- **Særlige tilfelle.** Det kan bare gis dispensasjon for tiltak *i særlige tilfelle*. Med ”*særlige tilfelle*” har lovgiver bl.a. tenkt på tiltak som er nødvendige av hensyn til formålet med fredningen og tiltak av vesentlig samfunnsmessig betydning. Også andre helt spesielle forhold kan begrunne en dispensasjon, jf. Ot prp nr 51 (1991-92) Om lov om endringer i lov av 9. juni 1978 nr 50 om kulturminner, side 25.
- **Vesentlig inngrep.** Loven tillater ikke at det gis dispensasjon dersom vedtaket medfører *vesentlige inngrep* i det fredete kulturminnet. I så fall skal saken *avvises*. Hva som er et ”vesentlig inngrep” må avgjøres på et faglig, skjønnsmessig grunnlag i hvert enkelt tilfelle.
- **Skriftlighet.** En dispensasjonsbehandling skal skje *skriftlig*.
- **Befaring.** I noen tilfelle anser kulturminnemyndigheten det nødvendig med befaring for å kunne avgjøre saken. I den sammenheng må det understrekes at **kulturminnemyndigheten aldri gir dispensasjon eller noen form for forhåndsløfte** under en slik befaring. Den som søker om dispensasjon skal derfor bare forholde seg til det som er nedfelt skriftlig i selve dispensasjonsvedtaket.

Riksantikvaren